

Minna-Mari Kaila
Maa- ja metsätalousministeriö

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi poronhoitolain muuttamisesta sekä sen liitteinä olevista asetusluonnoksista.

Lausunto

Lapin ammattikorkeakoulun agrologiopiskelijat Porotalouden erityisteemat 2 -kurssilta tuottivat tämän lausunnon osana opintojaan. Agrologiopiskelijoilla on tietoa niin maataloudesta kuin porotaloudesta ja siten näkemystä aiheesta. Tässä lausunnossa esitetään muutamia näkökohtia luonnoksesta.

Lautakunnan jäsenet

Lautakuntien jäsenten jäävyys ja asiantuntemus ovat herättäneet keskustelua ja jopa epäluottamusta elinkeinoissa.

Luottamuksen säilyttämisen vuoksi tulee huolehtia siitä, että lautakunnan jäsenet eivät ole jäävejä riita-asiassa. Lisäksi lautakunnan jäsenenä tulee olla asiantuntijoita. He voisivat olla mieluiten virkahenkilöitä, joilla velvollisuus pysyä puolueettomana. Yhteys elinkeinon on hyväksyttävä, jos asiantuntemus on riittävän vahva ja asiantuntija on muuten riippumaton riita-asiassa.

Esimerkiksi porojen käyttäytymisen parhaat asiantuntijat ovat yleensä poronomistajia. Merkin omistaminen ei saa tehdä asiantuntijasta jääviä, tosin suositellaan, että asiantuntija on jonkun toisen paliskunnan alueelta.

Asiakirjojen mukaan ollut tiedossa, että hirvien aiheuttamia vahinkoja on tuomittu porojen aiheuttamiksi. Sen vuoksi on erittäin tärkeää, että lautakunnassa on riittävä asiantuntemus poroista ja poronhoitoalueen maanviljelystä.

Lautakunnan jäsenten määrä on hyvä olla pariton, että päätökset voidaan tehdä äänestämällä.

Lautakunnan jäsenten tulee käydä paikan päällä arvioimassa vahingot, ellei se ole jostain syystä tarpeetonta.

Lautakuntien lukumäärän olisi hyvä olla riittävä, ettei työmäärä ja matkustus vaadi liikaa aikaa samoilta henkilöiltä. Esimerkiksi alueellista 4 - 5 lautakuntaa voisi olla sopiva määrä.

Ilmoitusvelvollisuus

Porovahingoista tulee olla ilmoitusvelvollisuus. Se helpottaa vahinkojen arviointia ja niiden aiheuttajan päättelemistä. Suosittelemme periaatetta, että "Jos vahingoista ei ilmoiteta riittävän määräajan kuluessa, ei niistä voida vaatia täysimääräistä korvausta".

Luonnollisesti on tilanteita, joissa vahinkoja ei voi todeta heti, esimerkiksi talviaikainen kaivu. Tällöin maanomistajalla on velvollisuus tiedottaa paliskuntaa mahdollisista vahingoista, joita käydään yhdessä tutkimassa lumen sulamisen jälkeen tai tarpeen vaatiessa välittömästi.

Sietämisvelvollisuus

Poronhoitoalueella asukkailla on sietämisvelvollisuus poroja kohtaan. Alueella aloittavia elinkeinon harjoittajia tulee tiedottaa porotaloudesta ja sen oikeuksista, samoin kuin elinkeinon harjoittajien oikeuksista.

27.4.2020

Viestintä

Olisi hyvä, että maanviljelijöiden edustaja ja paliskunnan edustaja keskustelisivat keskenään säännöllisesti, ettei asiat etenisi arviointilautakuntiin saakka. Keskustelu voisi olla vuosittainen velvollisuus. Keskusteluun kuuluisi riskikartoitus alueista, joissa porovahingot ovat todennäköisiä (esimerkiksi uusittavat nurmet kaukana talouskeskuksista). Keskustelun perusteella saadaan tietoa, jonka ansiosta porojen aiheuttamia viljelysvahinkoja voidaan ehkäistä. Arviointilautakunnat voivat käyttää tätä riskikartoitusta vahinkojen arvioinnin taustalla.

Porot, maatalous ja metsätalous ovat olleet jo kauan samoilla alueilla. Toivotaan, että uusi arviointilautakuntajärjestelmä helpottaa yhteiseloä tarjoamalla selkeän järjestelmän ristiriitojen ratkaisuun. Vahinkojen ennaltaehkäisy on kuitenkin paras keino ja sitä varten porolaidunten kunto ja riittävyys tulee olla kunnossa. Porolaidunten käyttösuunnitelmat ovat hyvä keino myös porojen aiheuttamien viljelysvahinkojen ehkäisyyn. Muiden maankäyttömuotojen puristuksessa olevat porolaitumet ovat elinkeinon perusta ja niiden turvaaminen vähentää myös porojen aiheuttamia viljelysvahinkoja.

Ystävällisin terveisin

Isa-Miranna Pulska, agrologiopiskelija, Lapin AMK
Marjaliisa Seppänen, agrologiopiskelija, Lapin AMK

Kirsi Muuttoranta, lehtori, Lapin AMK
kirsi.muuttoranta@lapinamk.fi, p. 040 669 2200